

Nr 791

Av herr Skårman m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 141, angående utbyggnaden av universitet och högskolor m. m.

(Lika lydande med motion nr 936 i Andra kammaren)

Stockholm den 3 november 1965

Bo Skårman

Gustaf Henry Hansson

Torsten Hansson

Nils-Eric Gustafsson

Nr 792

Av fröken Stenberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 141, angående utbyggnaden av universitet och högskolor m. m.

(Lika lydande med motion nr 933 i Andra kammaren)

I proposition 1965 nr 141 föreslås en ny teknisk högskola bli förlagd till Linköping. Bakom regeringens förslag ligger 1963 års universitets- och högskolekommittés betänkande rörande utbyggnad av det högre utbildningsväsendet. Kommittén har i enlighet med sina direktiv särskilt prövat frågan om lokalisering av högre teknisk utbildning till övre Norrland men har därvid icke kunnat förorda, att en sådan kommer till stånd, bl. a. på grund av den av kommittén antagna stora svårigheten att rekrytera erforderlig lärarpersonal. I ett flertal yttranden över kommitténs betänkande understryks särskilt de allmänt lokaliseringspolitiska effekter en högre teknisk utbildningsorganisation i Norrland skulle medföra. Departementschefen har uttalat sin förståelse för dessa synpunkter men har med hänsyn till »kraven på den tekniska utbildningens inriktning och nödvändigheten av ett nära samarbete med en omfattande och differentierad industri» ansett det omöjligt att förorda en lokalisering av en teknisk högskola till Norrland.

Uppbyggnad av en fullständig teknisk högskola i övre Norrland skulle sannolikt — med hänsyn framför allt till lärarefterfrågan — medföra vissa initialproblem. Däremot finns utomordentliga förutsättningar att, inom ramen för universitetet i Umeå, genomföra en begränsad högre utbildning

av tekniker, delvis med speciell inriktning på det norrländska näringslivets behov.

Konsistoriet vid Umeå universitet har i sitt yttrande över 1963 års universitets- och högskolekommittés betänkande framfört förslag att till universitetet förlägga dels civilingenjörsutbildning inom sektionerna för teknisk fysik och ekonomingenjörsutbildning, dels teknisk magisterutbildning. Såsom lämplig dimensionering föreslås ett studentantal av 60 tekniska fysiker och 60 teknologie magistrar per år. Omfattningen av ekonomingenjörsutbildningen bör däremot ej fastställas förrän efter ytterligare övervägande. Som skäl för dessa förslag har konsistoriet bl. a. anfört följande:

Den högre tekniska utbildning, som bedrivs vid Uppsala universitet och föreslås påbörjas vid universitetet i Umeå, ligger helt i linje med de tankegångar, som utvecklats i prognos- och planeringsgruppens promemoria om fortsatt utbyggnad av det högre utbildningsväsendet.

Möjlighet till högre teknisk utbildning finns för närvarande på samtliga universitetsorter och föreslås även på orter med decentraliserad naturvetenskaplig universitetsutbildning.

300—350 studenter kan beräknas vid 1970-talets början söka sig till de tekniska högskolorna från Umeås rekryteringsområde, varför ett tillräckligt stort underlag kan anses föreligga för en begränsad högre teknisk utbildning i Umeå. Genom inrättandet av teknologie magisterutbildning kan Norrland vidare tillföras ett välbehövligt tillskott av lärare i tekniska ämnen på gymnasienivå.

Beträffande den samordnade teknisk-ekonomiska utbildningen erinrar konsistoriet om de önskemål, som framförs av prognos- och planeringsgruppen att »teknifiera» naturvetarna och att »ekonomifiera» samhällsvetarna i syfte att nå bättre överensstämmelse emellan behov och tillgång. Kraven på kombinerad teknisk och ekonomisk utbildning är redan nu mycket starka inom vissa industrier. Utbildningen av ekonomingenjörer för den kemiska och kemisk-tekniska industrien torde vara en mycket lämplig utbildningsform för universitetet i Umeå med dess nära anknytning till det norrländska näringslivet.

Svårigheterna att rekrytera lärare för undervisning på högskolenivå kan reduceras avsevärt, då en stor del av undervisningen på de aktuella utbildningslinjerna kan meddelas inom ramen för redan existerande ämnes- och studiekurser. De studenter som utbildas till tekniska fysiker kan således följa universitetsundervisningen i matematik, fysik och teoretisk fysik under de första studieåren, och de som utbildas till teknologie magistrar deltar i den ordinarie universitetsundervisningen under två år. Senare delen av utbildningen — omfattande för tekniska fysiker två år och för teknologie magistrar ett år — beräknas också delvis kunna meddelas av lärare, som redan är knutna till institutioner vid universitetet.

Beträffande ekonomingenjörerna anser konsistoriet att en stor del av utbildningen med fördel kan förläggas till befintliga samhällsvetenskapliga och ekonomiska institutioner.

Behovet av lärare under uppbyggnadsperioden bör enligt vad konsistoriet inhämtat kunna lösas med hjälp av lektorer vid de tekniska gymnasierna i Umeå och Skellefteå.

Som ytterligare argument för högre teknisk utbildning i Umeå anför konsistoriet att fysikinstitutionen vid universitetet ännu ej lokalplanerats, var-

för det finns möjligheter att taga hänsyn till det behov, som en eventuell högre teknisk undervisning skulle medföra. Den nya institutionen beräknas stå färdig 1969.

Vi vill mycket starkt understryka de skäl, som ovan anförts för lokalisering av högre teknisk utbildning till Umeå. För att samhällets lokaliseringpolitiska åtgärder i övre Norrland skall bli effektiva är det enligt vår mening nödvändigt att rekryteringen av kvalificerad teknisk personal till den norrländska industrien kan tryggas. Det är högst osannolikt att en uppbyggnad av en ny teknisk högskola i mellansverige i dagens arbetsmarknadsläge kommer att förbättra det norrländska näringslivets konkurrenskraft i detta avseende. Tillkomsten av vissa tekniska ämnen vid Umeå universitet skulle också vara av mycket stort värde för medicinska, naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga forskningsorganisationer som redan finnes eller är under uppbyggnad i Umeå.

Umeå stad har vid uppbyggnaden av universitetet visat sig äga de resurser, som enligt U 63 är nödvändiga på den ort, till vilken en ny högskola skall förläggas. För universitetets expansion finns avsatt ett mycket stort markområde. Bostadstillgången på den allmänna marknaden är god i Umeå. Vad gäller studentbostäder är staden klart bättre ställd än övriga universitetsorter. Dessutom finns resurser att öka produktionen av studentbostäder om så skulle visa sig nödvändigt.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förnyad prövning av frågan om förläggandet av vissa högre tekniska utbildningslinjer till Umeå universitet.

Stockholm den 2 november 1965

Gunvor Stenberg

Torsten Andersson

Dagmar Ranmark

Birger Lundström

Nr 793

Av herr Svanström m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 141, angående utbyggnaden av universitet och högskolor m. m.

(Lika lydande med motion nr 927 i Andra kammaren)

I proposition nr 141, som huvudsakligen handlar om utbyggnaden av universitet och vissa högskolor, beröres också den odontologiska utbildningen. 1963 års universitets- och högskolekommitté (U 63) utgick från att den odontologiska fakulteten vid karolinska institutet skulle erhålla nya loka-